

CENA 300 MK.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

PRENUMERATA WYNOŚI:

w Kaliszu miesięcznie 7000 Mk
Z dostawą pocztową 8500 Mk.
Na prowincji z przesyłką
pocztową 9000 Mk.
Zagranicą: 8000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 300 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za 1 wiersz w 10 linijek lub jego miejsc
na str. 1, 2, 3. m. 1000., w tekście m. 750.
Wskrośki 1000. za zwyczajnie 500.

Adres Redakcji i Administracji:
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. 25
Czwartka od 9—12 i od 2—6 po po

№ 77 (7413).

Sobota, dnia 7 Kwietnia 1923 r.

Rok XXVI

Stylowy

Od piątku, d. 6 kwietnia 1923 r.

**Wielka sensacja!!!
Za chwilę szczęścia**

Dramat cyrkowy w 5-ciu aktach.

Ceny miejsc:

III miejsce mk. 1100, II m. mk. 1300, I m.
mk. 1600, balkon mk. 1800, łoża mk. 2500.

Początek codziennie o godzinie 7. wieczorem.
w soboty, niedziele i święta o godzinie 5. p.p.
Pod dyr. Agencji Kinemat. „Corso“ w Warszawie

Dr. P. Klinger

b. st. ordynator szpit. wojsk.
specjalista chorób wenerycznych
i skórnych.

Wlewania, szczepionki, analizy krwi na syfilis).

Przyjmuje codziennie: **Panie od 1—2**
po poł., panowie od 4—7 pp., w niedzielę
od 11—1 pp. **TOWAROWA 3, I p.**

KUPIE

796

1000 akcji**Cukrowni „GOSŁAWICE“****ZYGMUNT BEATUS** Kalisz, Warszawska 22, tel. 66.**TELEGRAMY.****O pożyczkę dla Łodzi.**

ŁÓDŹ (AW.) 6. W Województwie Łódzkim odbywają się konferencje w związku zawiadomieniem rządu, że miasto może otrzymać jeden miliard marek jako pożyczkę dla pokrycia niedoborów, jeśli zgodzi się na warunki postawione przez rząd. Warunki te przewidują między innymi znaczne podwyższenie podatków, zredukowanie liczb pracowników miejskich, jakoteż zrównanie poborów pracowników miejskich z pracownikami państwowymi i robotników miejskich z płacami robotników zajętych w przemyśle.

Powstanie na Ukrainie.

LWÓW (AW.) 6. Pisma Lwowskie donoszą: W związku z wybuchem powstania na Ukrainie w okolicach Zytomierza, które bolszewicy stłumili i uwięzili 340 chłopców, odbył się onegdaj sąd wojenny w Zytomierzu. Wszyscy chłopcy w liczbie 340 skazani zostali na śmierć. Wyrok wykonany został we dwa dni później.

Falszywe 50-tysięczki.

LWÓW (AW.) 6. W związku z ukazaniem się falsyfikatów banknotów 50-tysięcznych marek, śledztwo wykryło ciekawe szczegóły. Stwierdzono, że falsyfikaty te są pochodzenia wiedeńskiego, produkcji tej samej szajki którą w Wiedniu aresztowano z powodu fabrykacji banknotów 10-tysięcznych. Falszywe banknoty przedostawały się z Wiednia przez granicę zachodnią w kufrach o podwójnych dnach.

Sąd doraźny.

LWÓW (AW.) 6. Przed sądem doraźnym we Lwowie stanął 5 bm. Stanisław Smolka, członek szajki złodziei kolejowych, oskarżony o zbrodnię usiłowanego morderstwa. Przed kilku dniami ścigany w śródmieściu strzelił do policjanta. Po przesłuchaniu świadków, trybunał uznał Smolkę winnym zarzuconej mu zbrodni, a nie mogąc zastosować kary śmierci, gdyż nie ma on jeszcze 20 lat ukończonych, wymierzył karę 7-miesięcznego ciężkiego więzienia.

Nowy kodeks międzynarodowy.

PARYŻ (AW.) 6. Donoszą z Sant Jago Chili, iż komisja prawna kongresu panamerykańskiego poddała zbadaniu projekt prawnika chilijskiego Aleksandra Alvareza, przewidujący

ustanowienie kodeksu prawa międzynarodowego. Projekt uwzględnia w bardzo szerokiej mierze zasady doktryny Monroe'ego. Przewiduje poza tym przystąpienie do kodeksu państw europejskich, stwierdzając jednocześnie, iż państwa amerykańskie nie mają zamiaru wyodrębnić się pod względem prawnym od państw innych lądów.

Irlandja irridenta.

LONDYN (AW.) 6. Donoszą z JDublina, iż dnia 1 kwietnia powstańcy irlandcy napadli z zasadki na żołnierzy i grupę publiczności w Faulkharth, przyczem dwóch żołnierzy i jeden cywilny zostali zabici. Po tym wypadku oddział wojsk regularnych wkroczył do jednej z sal miejskich, w której odbywało się zgromadzenie młodzieży republikańskiej — zatrzymując 50 osób.

Zjazd drobnego przemysłu.

WARSZAWA 6. Szwajcarski Związek drobnego przemysłu kupiectwa i rzemiosł organizuje obecnie, w porozumieniu z analogicznymi organizacjami w innych krajach, międzynarodowy kongres klas średnich który ma się odbyć w Bernie we wrześniu lub w październiku. Jednym z głównych zadań kongresu ma być powołanie do życia międzynarodowego związku klas średnich. Związek ten za pośrednictwem poselstwa polskiego w Bernie, zwrócił się do rządu polskiego z zaproszeniem do wzięcia udziału we wspomnianym kongresie. Należy zauważyć, iż związek szwajcarski drobnego przemysłu kupiectwa i rzemiosł był reprezentowany w zorganizowanej w roku ubiegłym wycieczce delegacji ekonomicznej do Polski.

Krupp idzie pod sąd.

LONDYN (AW.) 6. „Daily Mail“ donosi z Düsseldorfu, że wielki niemiecki przemysłowiec Krupp, zostanie przez władze francuskie wezwany przed sąd pod zarzutem współwiny zajść w jego zakładach w Essen.

Nowa wygrawa podbiegunowa.

LONDYN (AW.) 6. „Daily Mail“ dowiaduje się z Montrealu, że sławny podróżnik duński Amundsen wyruszy wkrótce drogą powietrzną z Wainwright na wybrzeżu północnym Alaski do Szpicbergu. Ma on zamiar w ten sposób przelecieć na aeroplanie ponad biegunem północnym. Podróż ta rozpocznie się w końcu czerwca. Sci

śła data nie może być oznaczona, gdyż wyjazd uzależniony jest od warunków atmosferycznych. Odległość między obu punktami podróży wynosi 3360 kilometrów w linii powietrznej.

Co będącie po śmierci Lenina.

PARYŻ (AW.) 6. „L'Avenir“ w artykule wstępnym zastanawia się nad ewentualnym położeniem Rosji, w razie śmierci Lenina. Dziennik przypuszcza, iż chwila zgonu Lenina będzie tym momentem, w którym wybije godzina chłopca rosyjskiego. Lud rosyjski stanie się panem losów Rosji.

Wiścianie Rosyjscy.

MOSKWA (AW.) 6. Wiadomości o chorobie Lenina wywarły na włościan rosyjskich przygnębiające wrażenie. Znamienne jest, że do tego nastroju włościan w pierwszym rzędzie przyczyniły się rozpowszechnione po całej Rosji pogłoski, że po śmierci Lenina rządcami Rosji staną się jedynie żydzi. Pogłoski stały się hasłem do krwawych rozruchów antysemickich na razie na południu Rosji, gdzie w szeregu miasteczek dokonano krwawych pogromów żydowskich. Ostatnio doszło do bardzo poważnych ekscesów w Ekaterynogrodzie.

Po ochłodnem morderstwie.

MOSKWA (AW.) 6. Zamordowanie księdza prałata Butkiewicza wywarło przygniatające wrażenie na wiernych w Rosji. Wbrew kłamliwym wiadomościom sowietów i na przekór ich planom uczucia religijne wybuchły z nową siłą. Kościoły przepelnione są wiernymi.

Bolszewicy i Niemcy.

MOSKWA (AW.) 6. Dn. 30 marca Cieczerin wydał obiad na cześć ambasadora niemieckiego. Na obiedzie tym byli obecni jedynie członkowie ambasady niemieckiej i komisariatu dla spraw zagranicznych.

Macken-en w Moskwie.

MOSKWA (AW.) 6. Krążą po Moskwie uporczywe pogłoski, że w ostatnim tygodniu bawił tu generał Mackensen dla zawarcia umowy wojskowej z Rosją sowiecką. Misja Mackensena nie została jakoby uwieńczona na razie pomyślnym rezultatem.

Po morderstwie

MOSKWA (AW.) 6. Bolszewicy rozszerzają najsprzeczniejsze pogłoski o czasie i sposobie stracenia śp. prał. Butkiewicza. Nie ulega wątpliwości, że jest to początkiem kampanji propagandystycznej mającej na celu osłabienie wrażenia jakie wyrok Weika wywołał w całym świecie.

Sprostowanie fałszerstw bolszewickich.

MOSKWA (AW.) 6. Tendencyjnie rozpowszechniane pogłoski o niewypełnieniu wyroku śmierci nad prał. Butkiewiczem są nieprawdziwe. Wiadomość o rozstrzelaniu została ogłoszona w urzędowych organach rządu sowietów.

Z Zagłębia Ruhry.

BERLIN (AW.) 6. W przededniu likwidacji dotychczasowego oporu Niemiec w Zagłębiu Ruhry Niemcy sprowokowali znane zajścia w Essen pragnąc w ten sposób uzyskać atut przy ewentualnych rokowaniach tudzież utrzy-

mac wzburzenie ludności na odpowiednim poziomie. Cała prasa niemiecka przepelniona jest opisami tych zająć, lecz nie wszędzie informacje są dostatecznie ściśle i jednakowe. I tak liczba ofiar waha się na łamach prasy niemieckiej pomiędzy 11-ma a 30-ma. Wszystkie telegramy i kondolencje z tego powodu z depeşami prezydenta i kanclerza Rzeszy na czele skierowywane są nie do rodzin pozostałych, lecz do p. barona Kruppa, właściciela zakładów przemysłowych w Essen. Wypadki te świadczą o decyzji rządu niemieckiego wyczerpania wszelkich środków walki bez względu na wolę i nastroje ludności terenów okupacyjnych.

Koź protestuje.

ŁÓDŹ (AW.) 6. Wczoraj odbył się tutaj wiec, na którym poseł Chądzyński mówił o hańbie i zbrodni dokonanej na osobie ks. prał. Butkiewicza.

W porozumieniu z ks. biskupem Tymienieckim odbędzie się dzisiaj o godz. 11 i pół w katedrze św. Stanisława Kostki nabożeństwo żałobne za spokój duszy ks. Butkiewicza. Zebrani uchwalili jednogłośnie zwrócić się z wezwaniem do całego społeczeństwa łódzkiego aby przyjął czynny udział w nabożeństwie. Sklepy między godz. 11 a 1-szą mają być zamknięte.

Zebranie domagało się od p. Chądzyńskiego, aby wniósł w Sejmie interpelację wzywającą rząd do obostrzenia zarządzeń przeciw bolszewickim i aby rząd wszczął starania u sowietów celem wydania zwłok ś. p. Butkiewicza i przewiezienia ich do Polski.

Sprawa skrudlika i 8 innych o szpiegostwo.

WARSZAWA 6. Dziś Sąd Okręgowy w 8 wydziale karnym przystępuje do sądzenia wielkiej sprawy przeciwko szeregowi osób oddawna już uwięzionych pod zarzutami najcięższej polityczno-kryminalnej natury.

Głównym oskarżonym jest eks-porucznik Mieczysław Skrudlik, lat 35, niegdyś legionista, potem członek „Wermachtu“, a następnie pseudo-żandarm armii polskiej, nie objęty na stałe żadną ewidencją wojskową, tytułujący się doktorem filozofii (broniony jest przez adwokatów J. Nowodworskiego i Szurleja).

Obok Skrudlika zasiada na ławie oskarżonych: Grydiger Bolesław, lat 26, student prawa, broniony przez adw. Perzyńskiego; Lazarz Geller vel „Gruby“, lat 27, księgowy broniony przez adw. Paschalskiego, Mojżesz Kaufman, Jenta Frydmanówna, Chil-Berek Sochaczewski, Karol vel Kalma Chaciński v. Chęciński, Stefan Gryń (odpowiada z wolności) i wreszcie małoletni (17 l.) Mirosław Filipowski — wszyscy oskarżeni o zdradę stanu, lub o fałsz w związku ze zdradą stanu.

Rozprawy, ze względu na obfitość materiału dowodowego i znaczną ilość świadków, toczyć się będą 3—4 dni, pod przewodnictwem wiceprezesa Gumińskiego. Oskarżać ma prokurator Michałowksi.

Według wiadomości podanych, swego czasu przez prasę, zarzuty stawiane oskarżonym, streszczają się w komunikowaniu agentom państw obcych wiadomości tajn., dotyczących zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, a posiadanych przez oskarżonych z racji ich stanowiska służbowego w sztabie generalnym. Dotyczy to przede wszystkim dwu głównych oskarżonych: Skrudlika i Grydygiera.

Inni oskarżeni, jak Geller, Kaufman, Frydmanówna, oraz Sochaczewski, pozostają pod zarzutem ułatwiania rządowi państwa obcego zbierania informacji dotyczących sił zbrojnych Polski.

Skarb bandycki w jaskini pod Krakowem.

KRAKÓW 6. W ostatnich czasach wpadły tutejsze organa policyjne na ślad szajki niebezpiecznych bandytów, którzy dopuścili się rabunków ludności wiosek położonych nad samym Krakowem. Specjalnością ich były zarówno włamania kasowe, jakich dokonali w Krakowie jak zasadzki na drogach wiodących z Krakowa na powracających z jarmarków włościan. Część zrabowanych łupów dzielili rabusie między sobą, resztę jako skarb chowano w jaskini koło Chrzanowa. W tej kryjówce bandytów znalazło się ogromną ilość kosztowności pochodzących z kradzieży nadto znaleziono formalny arsenał granatów ręcznych i karabinów. Bandytów odstawiono do więzień krakowskich.

Gilda Warszawska.

WARSZAWA 6. New-York — 42300, Londyn — 196000, Niemcy — 200, Paryz — 2795.

Ewolucyjna naprawa skarbu.

Wśród zarzutów, które czynione są planom sanacji skarbu, wysuwają się z niektórych stron zarzuty, że zamierzenia te nie odpowiadają ustalonym regułom gospodarczo-finansowym. Jako jaskrawy tego przykład przytacza się naprawę waluty przez zastosowanie jednostki idealnej, teoretycznej. Wszak jeśli chodzi o przywrócenie walucie brakującej jej cechy miernika wartości, to funkcja ta opierać się powinna na realnych, substancjonalnych gwarancjach, tedy na stosownych zabezpieczeniach nie zaś tylko na obrachunku. Pieniądz jako miara wartości musi być sam przez się wyposażony w wartość tak samo, jak miara długości — metr w długości lub miara ważkości — kilogram musi być sama ciężarem. Tymczasem ani ustawodawcze określenie wartości złotego, ani teoretyczne przeliczenie marki papierowej na złoty idealny nie zmienia w wartościowej substancji znaku pieniężnego — którym pozostaje nadal „makulatura“. Tak dowodzą zwolennicy czystej waluty złotej ze swojego stanowiska mają słuszność. Inna tylko kwestja, czy samo stanowisko jest słuszne. Teoria czystej waluty złotej została już pod wielu względami zakwestjonowana, a wraz z nią ów pogląd, że funkcja miernika wartości opierać się musi na bezwzględnej uwartościowości pieniądza.

Ale tak czy inaczej — należy przyznać, że zastosowanie wskaźników wartościowych jest tylko środkiem prowizorycznym i paljatywem wobec właściwej reformy monetarnej, przy czem środek ten nie posiada ani współmierności w różnych dziedzinach wydatków, ani nie wyposaża idealnej jednostki złotego w jednolite reguły.

Zobowiązujące zmiany ustawodawcze odnoszą się wyłącznie do sfery skarbowej, natomiast sfera gospodarcza — wypłaty prywatne i i handlowe — nie zostały prawnie uregulowane i zależą od woli stron. Nadto określenie, czem jest złoty, zostało w różnych wypadkach rozmaicie sformułowane tak, iż pojęcie idealnego złotego nie ma również prawnej ścisłości. W jednych rozporządzeniach jest to odpowiednia ilość złota, w innych — frank złoty (szwajcarski), w jeszcze innych — cena złotego, określona przez P.K.K.P.

Te nieścisłości i odchylenia od „teoretycznej prawidłowości wywołują tu i owdzie domniemanie, że linja naprawy skarbu nie jest prawidłowa. W tym duchu powstają też z różnych stron zarzuty. Krytycy dowodzą, że naprawa powinna się dokonywać lege artis, według wskazań sztuki skarbowej, która jako doktryna weszła do teorii. Inflacja była rezultatem przesilenia. Skoro przesilenie uważać należy za opanowane, trzeba usunąć inflację, czyli plerozę waluty papierowej i zaprowadzić taką jednostkę monetarną, która by przedstawiała realny miernik wartości.

Otóż zasada: summum jus est summa injuria (najbardziej krańcowe prawo jest najbardziej krańcowym bezprawiem) ma zastosowanie i w polityce gospodarczo-finansowej. Kto by chciał odrazu osiągnąć doskonałość i omijał fazy przejściowe, nie dobiegnie do mety.

Przystępując do systematycznej naprawy, trzeba sobie uświadomić, na czem polegają najdotkliwsze niedomagania oraz w jakim kierunku dokonywać się coraz większa destrukcja życia skarbowego i gospodarczego. Wiemy, że przede wszystkim skarb cierpiał najsilniej, najsilniej, bo nie mógł ustabilizować sobie dochodów, ponieważ pieniądz papierowy, wstrząsany inflacją, utracił cechę miernika wartości. I oto miernika tego poszukiwać zaczęli niemal wszyscy zawierający większe transakcje i czynili kalkulacje podług walut pełnowartościowych. Marka wyłączona została z funkcji: miary wartości, tezauryzacji kapitałów, a więc oszczędzania ich. Ewolucyjnie odbywa się tu już reforma walutowa, która wprawdzie z teorią nie ma nic wspólnego, lecz jest ważniejszą od postulatów doktrynalnych, stanowi bowiem wyraz żywołowej potrzeby praktycznej. Ta właśnie potrzeba wytyka z konieczności drogę szerszej już reformie, obejmującej przede wszystkim obrachunek całego budżetu, oraz opłaty podatkowe, a z kolei transakcje kredytowe, któreby wznowiły i zabezpieczyły rozwój oszczędności. I jeszcze jeden ważny argument przemawia za kształtem reformy, która ostatecznie uświęcenie znajduje. Przemiany walutowe dokonywały się tylko z inicjatywy społecznej i poniekąd drogą kontrabandy — wbrew prawu. Transakcje w walutach obcych nie były bowiem dozwolone. Dopiero stosowne środki ustawodawcze wprowadzają do chaosu ład prawny i gospodarczy.

Reformy walutowej nie można już było odwlec aż do momentu, gdy życie da się pogodzić z teorią. W tej chwili samo życie przesądza o tem, jaki ma być jej kierunek.

Trzeba położyć kres najdotkliwшему chaosowi. Trzeba wyprostować to, co jeszcze bezwzględnie się nie zniekształciło, a dalsze fazy reform same się następcą.

Historja monetarna przekonywa, że w pewnych warunkach stosowanie mierników wartości było skutecznym środkiem zapobiegawczym przeciw zupełnemu zanikowi waluty. Tak było w swoim czasie w Rosji. Do tego też zmierzało t. zw. „Banco-geld“, stosowane gdzieniegdzie w Niemczech. Przeciwnie znów zaniedbanie eżeciowej prowizorycznej reformy w swoim czasie groziło, jak we Francji rewolucyjnej, do zagłady asygnat, których w obrotach społecznych przyjmować zgoła nie chciano.

Bardzo charakterystyczną anegdotę (z prawdziwego jednak zdarzenia) opowiedział poeta Grim Gothemu. (Patrz: Rozmowy Eckermanna z Goethem).

Grim przebywał podczas rewolucji w Paryżu i wypadło mu kupić parę skromnych mankietów. Musiał za nie zapłacić 250 tysięcy franków asygnatami. Ale jakież było jego zdziwienie, gdy następnego dnia przekonał się, iż doskonale swe asygnaty umieścić, bo za nie już nie w sklepach dostać nie można! Później dopiero, jak wiadomo, rząd dyrektorjału zaprowadził t. zw. mandaty terytorjalne, na które w drobnym ułamku można było zamieniać asygnaty.

I my byliśmy już bliżej tego, że przez depresję psychiczną marka utracić mogła wielką wartość w obrotach handlowych. Pozostawienie jej wyraźnej cechy środka płatniczego, a szkolenie miernika wartości na innej płaszczyźnie nie deklasuje marki, jak to się niektórym wydawało (capitis deminutio marki dawno już nastąpiło), lecz przeciwnie ustala właściwą jej władzę urzędowego narzędzia wydatku. Marka odzyskuje przynajmniej to, co anglicy w pieniądzu nazywają „legal tender“, czyli cechę prawnego środka obiegu, a co pieniądz chroni od zupełnego zaniku.

St. A. KEMPNER.

KRONIKA.

ZE SZKOŁY POLICYJNEJ.

W dniu 7 bm. tj. w sobotę odbędzie się uroczyste otwarcie 4-go kursu Okręgowej szkoły dla posterunkowych Pol. Pań. Po mszy Św. o godz. 10 zrana w kościele św. Mikołaja odbędzie się defilada oddziału szkolnego Pol. Pań. o godz. zaś 11 i pół zrana rozpoczęcie kursu szkoły.

KONCERT WIELHORSKIEGO I TURCZYŃSKIEJ.

Jak się dowiadujemy w dniu 21 b.m. w sali Tow. Muzycznego wystąpią z koncertem Aleksander Wielhorski prof. Warszawskiego Konserwatorium i Członek Komisji Muzycznej przy Minist. Spraw Wojskowych i prof. p. Turczyńska. Zysk z koncertu przeznaczono na Ochronę dla biednych dzieci.

Bilety już są do nabycia w Cukierni p. Mayera.

ZJAZD pp. Przewodniczących i Sekretarzy Dozorów Szkolnych.

W dniu 13 kwietnia b.r. o godzinie 10 rano odbędzie się w szkole 3-go Maja w Kaliszu (ul. 3go Maja) zjazd pp. Prezesów i Sekretarzy wszystkich Dozorów Szkolnych pow. Kaliskiego z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i powitanie zjazdu.
2. Sprawa obowiązków szkolnego.
3. Sprawa realizacji powszechnego nauczania.
4. Organizacja Dozorów i Opiek Szkolnych.
5. Obowiązki Dozorów i Opiek Szkolnych, wynikających z ustaw.
6. Ustawa 17 lutego 1922 roku o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.
7. Ustawa o budowie publicznych szkół powszechnych.
8. Prowadzenie biura Dozorów Szkolnych.
9. Sprawa sieci szkolnej.
10. Wolne wnioski.

Rada szkolna Powiatowa w Kaliszu pomimo rozesłanych już zaproszeń, na tej drodze przypomina o mającym się odbyć zjeździe i jest głęboko przeświadczona, że ze względu na bardzo ważne sprawy, jakie na zjeździe będą omawiane, pp. Prezesi i Sekretarze Dozorów Szkolnych, oraz Władza Nadzorcza Gmin — wraz z przedstawicielami Urzędów Gminnych, liczy weźmą udział w zjeździe.

Przewodniczący R. S. P. w Kaliszu.

F. BRUSNICKI.

ZARABIAMY 150 MILJARDÓW MIESIĘCZNIE.

Wprowadzenie waluty polskiej na Górnym Śląsku, które się dokonało bez żadnych wstrząśnięć gospodarczych nie tylko zaskoczyło świat przemysłowy niemiecki, ale wprawilo go w podziw. „Przegląd Wietozorny“ ze źródeł dobrze poinformowanych otrzymał informację, że walutowa i gospodarcza akcja Polski na Górnym Śląsku jest dla Niemców przykrą niespodzianką. Spodziewano się chaosu gospodarczego osłabienia tempa życia gospodarczego, zamieszek robotniczych itp. Z tych oczekiwań i przewidywań niemieckich nie się nie spełniło. Przebieg zaprojektowanej przez rząd Pol-

aki akcji walutowej i gospodarczej odbył się według planu i przyniósł spodziewane rezultaty.

Przez wprowadzenie marki polskiej ceny na Górnym Śląsku obniżyły się o 10 — 15 proc., oprócz tego Polska zarabia 150 miliardów mk. miesięcznie, bowiem nie mamy potrzeby nabywania marek niemieckich. Siłą rzeczy marka polska faktycznie stała się dzisiaj jedynym środkiem płatniczym, rugując markę niemiecką.

Przy sposobności podkreślić należy pełne lojalności obywatelskiej stanowisko mas robotniczych na Górnym Śląsku, które twardo stanęły na gruncie państwowym polskim współdziałając przez swe organizacje z rządem polskim, co w znaczny sposób wpłynęło na ustępliwość przemysłu niemieckiego.

— WYNAGRODZENIE ŁAWNIKÓW.

Weszło w życie rozporządzenie ministra sprawiedliwości o wynagrodzeniu ławników sądów pokoju w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie.

Zgodnie z rozporządzeniem, ławnicy sądów pokoju otrzymują, jako odszkodowanie za czas stracony, diety w wysokości 3000 mk. za każdy dzień posiedzenia.

Suma powyższa zmieniać się będzie w tym stosunku, w jakim będą zmieniane diety funkcjonariuszów państwowych.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia straciło moc obowiązującą rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 31 maja r. 1921 o wynagrodzeniu ławników.

Słuszną jest myśl przewodnia rozporządzenia, aby wrócić ławnikom koszty, związane z ich obowiązkami, jednakże, przynajmniej trzeba, że wysokość diet jest nader skromna i w żadnym wypadku nie może być uważana za zwrot wydatków.

— PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ.

Ministerjum kolei komunikuje: Wzrost cen na wszystkie towary, który się dokonał w ciągu lutego i marca pod wpływem spadku marki, zmusił ministerjum kolei do odpowiedniego przystosowania taryf przewozowych w celu zapobieżenia nadmiernemu zwiększeniu niedoboru. Ponieważ ogólny poziom cen wzrósł przeszło o 100 proc., w takim więc stopniu postanowiono podnieść i taryfy. Nie zmieni to obciążenia towaru większymi kosztami przewozu, bo jeżeli naprzykład korbę węgla wartości 7500 marek opłacał w lutym przewoźne za odległość 300 kilometrów w wysokości 1270 mkp. czyli 16 proc. ceny, to opłata zdrowiona 2540 mk. da przy cenie 15,500 mk. w marcu te same 16 proc. ceny. Zmiana więc podobna taryfy nie jest właściwie podwyższeniem, a jedynie przewalutowaniem jej stosownie do spadku marki. Sprawa ta była przedmiotem obrad komitetu taryfowego państwowej rady kolejowej, który wypowiedział się za podwyższeniem poziomu opłat jedynie o 75 proc. wyrażając zarazem życzenie, udzielenia specjalnych ulg eksportowi oraz odroczenia tych zmian do 15 kwietnia. Na naradzie przedstawiciele ministerjum skarbu, przemysłu i handlu oraz kolei, zgodzono się na żądane odroczenie, ale nie znaleziono podstaw do zmiany 100 proc. normy podniesienia opłat przewozowych. Co do eksportu to uznano za słusne podwyższenie taryf na eksport przetworów naftowych jedynie o 50 proc., a specjalnie dla wywozu przez Gdańsk morzem, nawet z zachowaniem poziomu dzisiejszego opłat. Dla poparcia eksportu węgla kamiennego postanowiono zastosować obliczenie przewoźnego według niższych taryf kolei polskich za całą odległość przewozu tak — przez terytorjum Śląska, jak i wolnego miasta Gdańska, gdzie stosowana jest dotychczas wyższa taryfa niemiecka.

— POWROT DO DOMU.

W sobotnim numerze naszej Gazety podaliśmy wiadomość o rzekomej ucieczce z domu rodzicielskiego 16-letniego Stanisława Janowskiego i Janiny Ciszewskiej. Obecnie dowiadujemy się, że obie panienki znajdowały się u swoich krewnych w Koninie i nie zleгло im się nie stało. Do Konina obie panienki udały się z powodu brzydko brzmiącego nazwiska, a także z powodu brzydko brzmiącego nazwiska, a także z powodu brzydko brzmiącego nazwiska.

— KARY ZA ZWŁOKĘ W PŁACENIU PODATKÓW.

Urząd Skarbowy podatków w Kaliszu podaje do wiadomości wszystkich zainteresowanych osób, że w Dzienniku Ustaw z dn. 28 marca r. b. Nr. 31/1923 r. ogłoszono nową Ustawę z dn. 9 marca za zwłokę oraz o kosztach egzekucyjnych.

Ustawa ta wchodzi w życie w dniu 26 kwietnia r. b., najważniejsze ustępy w niej brzmią:

1) Nieniszczane z winy płatnika w terminach płatności podatki wraz z dodatkami państwowymi, opłaty stemplowe i alencyjne, oraz podatki do tych podatków i opłat pobierane — na rzecz niepaństwowych związków, a także wszelkiego rodzaju daniny państwowe uważa się za zaległości.

2) Od zaległości wszelkich należności podatkowych i danin pobiera się karę za zwłokę w wysokości 10 proc. miesięcznie, począwszy od piątnastego dnia po upływie terminu ich płatności.

3) Przy obliczaniu kar za zwłokę miesiąc zaczęty liczy się za cały.

4) Kary za zwłokę przypadające od należności państwowych pobiera się na rzecz Skarbu Państwa, od zaległości zaś przypadających dla

niepaństwowych związków — na rzecz odpowiedniego związku.

5) Na pokrycie kosztów, spowodowanych przymusowym ściąganiem zaległości, pobiera się na rzecz Skarbu Państwa od płatników następujące osobne opłaty:

1) opłatę za pisemne wezwanie (upomnienie) płatnika do zapłaty zaległości, wynosząca 1 proc. sumy zaległej;

2) opłatę za każdą czynność organu egzekucyjnego, dokonaną u płatnika w celu przymusowego ściągania zaległości, wynosząca 5 proc. sumy zaległej, najmniej jednak 1,000 mk.; podstawę do obliczenia tej opłaty stanowi zaległość wraz z karą i z wloką i narosłymi kosztami egzekucyjnymi;

3) koszty przeniesienia, zabezpieczenia, przechowania i przymusowej sprzedaży ruchomości, zajętych u płatnika, w wysokości kwot, rzeczywiście wyłożonych;

4) Obowiązek płacenia kar za wlokę, oraz kosztów egzekucyjnych obciąża tego, kto w myśl obowiązujących ustaw odpowiada za uiszczenie należności skarbowych z ewentualnymi dodatkami.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Skarbowy czuje się w obowiązku przestrzedz wszystkich tych płatników, którzy zalegają w jakichkolwiek podatkach lub daninach państwowych, by takowe we własnym interesie pospieszyli uregulować do dnia 26,4 rb., ażeby uniknąć wysokich kar za zwłokę i ewentualnie kosztów egzekucyjnych, które z całą bezwzględnością stosowane być muszą.

— SWIATA KOBIECEGO REKORD pisma poświęconego modzie i sprawom kobiecym wyszedł Nr. 44 (na kwiecień) i zawiera: „Z krainy mody“; Artura Schrödera: „Liryki“; Michała Rollego: „Wielkanoc polska“; A. Kalasa: „Zwiędłe róże“ (nowelle); „O prawdziwych koronkach“; „Apkacje Bronisławy Rychter Janowskiej (z ilustracjami i „Przechowanie przyborów sportowych“; „Pies (z ilustracjami) „Zgon narzeczonej Grotgera“ (z portretem); „Mówią że...“; „Dobra gospodyni“; „ficzne modele sukien“; Pogawienki wiosenne, opisy modeli i ogłoszenia.

Rekord nabywać i prenumerować można w Kaliszu w księgarni H. Skąpskiego.

— Z ŻYCIA ZWIĄZKU STRZELECKIEGO.

Oddziały miasta Kalisza jakkolwiek bardzo niedawno zorganizowane, wykazują dużą żywotność tak pod względem wyszkolenia, jak i pracy kulturalnej. Oto w ciągu miesiąca marca staraniem Oddziału t. zw. „propagandy“ urządzono dla strzelców i gości wieczór ku uczczeniu imienia Pierwszego Strzelca J. Piłsudskiego.

Odbyto dłuższy marsz do Opatówka i z powrotem. W drugi dzień Świąt „W Nocy“ odbyto tradycyjne „jajko“. Młodzi i starsi „Strzelcy“ przy dźwiękach orkiestry i śpiewkach przepędzili milę parę godzin dającając dowód, że praca strzelecka daje nie tylko naukę wojacką, ale przejawia się i na drodze kultury uszlachetniającej i podnoszącej młodszą brać, a pobudzając o słabsze siły starszych do stawiania w jednym szeregu Żołnierzy — Obywateli.

Jak nam wiadomo Komenda miejscowa oprócz przygotowań do kursu instruktorskiego, planuje na sezon cieplejszy cały szereg innych i pożytecznych wycieczek do miejscowości bądź historycznie pamiątkowych, bądź zabytków kultury, aby tą drogą brać strzelecką zapoznać z tem co kraj nasz posiada.

Czynią się też wielkie przygotowania do uroczystego poświęcenia sztandaru Podokręgu, na którą mają się zebrać wszystkie Oddziały oraz delegacje sąsiednich Okręgów. Jak jednak łatwą u nas jest praca ku podniesieniu młodszego braci i każdy wysiłek ku celom szlachetniejszym, niech posłuży tak niewielki przykład, że gdy Komenda zainicjowała założenie biblioteki i czytelnicy, to strzelcy sami chętnie składali własne książki, aby koledy mieli co czytać, i początkowo z kilkusettomowego zbioru dziś zebrano już sporą ilość, która jest przez łaknących czytania rozchwytywana.

— ODROCZENIE SŁUŻBY WOJSKOWEJ UCZNIOM.

Ministerjum wyznań relig. i oświecenia publicz. przyznało uczniom szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i preparand w bieżącym roku szkolnym prawo korzystania z odroczenia służby wojskowej w myśl art. 64 „Tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej“ z r. 1918.

Począwszy zaś od roku szkolnego 1923 i 1924 z odroczenia służby wojskowej będą mogli korzystać — w myśl zapowiedzi ministerjum W. R. i O. P. — tylko uczniowie szkół państwowych i tych prywatnych, które uzyskają pełne lub niepełne prawa szkół państwowych.

— SZESCIOPROCENTOWE. ZŁOTE BONY SKARBOWE.

Z dniem 30 marca b.r. weszła w życie ustawa o emisji szescioprocentowych bonów skarbowych na ogólną sumę 50 milionów złotych polskich.

Warunki emisji nie zostały jednak jeszcze określone przez ministra skarbu, jak również nie został jeszcze wykończony druk bonów.

Odeśki bonów, podobnie jak przy biletach skarbowych płatne są z góry. Nabywający bony płać więc za nie mniej o przypadający procent. Spłacanie bonów odbywać się będzie po sześciu miesiącach od daty emisji w markach polskich po kursie franka

szwajcarskiego. Kurs obliczony będzie przez ministerstwo skarbu i będzie stanowił przeciętną cyfrę kursową z 15 dni, poprzedzających o trzy dni datę płatności bonów. Jeżeli więc bony płatne będą dnia 15 października 1923 r., to zastosowany będzie kurs przeciętny franka szwajcarskiego na giełdach polskich z dni od 28 września do 12 października.

Przed terminem płatności bony będą przyjmowane przy uiszczaniu podatków i opłat skarbowych na warunkach, które określi dodatkowo minister skarbu.

W ten sposób bony złote stanowiąc będą bardzo dogodny papier lokacyjny dla krótkoterminowych sum i oszczędności.

— NOWY (Nr. 13) NUMER „ILUSTRACJI POLSKIEJ“ wyszedł i zawiera bogatą i interesującą treść na którą składają się między innymi: Na granicy Zagłębia Ruhry (ilustracja na karcie tytułowej) Uczenie uchwały Rady Ambasadorów (2 ilustracje) Dokoła problemu wschodniego — Zgromadzenie Narodowe w Angorze (1 ilustracja) Z Zagłębia Ruhry (4 ilustracje) Podobizna przewodcy ruchu separatystycznego w Nadrenji Smeetsa. Wersal — przepiękna rezydencja królów francuskich wobec groźby zniszczenia (2 ilustracje). Tajemnica grobowca Faraona Tutankhamena (1 ilustracja). W Złotodajnej krainie plemienia Bamangwato (4 ilustracje). Wystawa obrazów w Stowarzyszeniu Artystów w Poznaniu, prof. Hannytkiewicza (3 ilustracje). Żalony koniec wesolej awantury Adolfa Duncana (1 ilustracja). Dalszy ciąg interesującej noweli Bolesława Oskarda z cyklu: Dziwne Opowieści, p.t. „Świat na szybkie okiennej“. Ogłoszenia.

— WYPADEK Z BRONIĄ.

W dniu 5 bm. tj. w czwartek przyjechali w celu zwiedzenia Kalisza dwaj bracia Błaszczycy z Ostrowa, jeden w wieku lat 15 drugi 12. Idąc z dworca do miasta ulicą Górnośląską około hotelu International starszy wyciągnął pistolet flowerowy i zmierzył do brata, przypuszczając, że broń nie jest nabita. Padł strzał kula ugodziła młodszego Błaszczycę w głowę. Ciężko rannego odwieziono do szpitala.

— NOWORODEK.

Plutonowy Chechłacz z 29 p. Strzel. Kaniów. w dniu 3 bm. znalazł w parku Kaliskim noworodka płci żeńskiej.

Zabawki małego faraona.

Podczas ostatnich poszukiwań w grobowcach faraonów znaleziono także zabawki, które mogą nas niejednego nauczyć. Gdy król Echuaton powalił starych bogów i począł się modlić do nowego, styl zabawek zmienił się zupełnie. Znana badaczka antycznych zabawek Mrs. F. Nevill Jackson opowiada na temat ten wiele interesujących szczegółów. Korpusy lalek są płaskie i pokryte malowanymi i rzeźbionymi symbolami. — Barwy są żywe, a na niektórych nawet pstre. Na takiej lalce znajdujemy zupełnie dokładne wyobrażenie świni, co jest dowodem, że już wówczas świnia była symbolem szczęścia.

Specjalną uwagę otaczano fryzurę takiej lalki. Lalki posiadały te same starannie i sztucznie zbudowane uczesania, jak dorosłe kobiety. Lalki posiadały także biżuterję bardzo starannie wykonaną i bardzo kosztowną, stosownie do możliwości właścicieli.

Pozatem lalki nie zupełnie przypominały ludzką postać. Bardzo często kończyły się one zamiast nóg, specjalną rączką w formie łyżki.

Wielkość lalek dochodziła od 10 do 15-tu centymetrów. Pierwsza lalka, która nie jest rzeźbiona w drzewie czy glinie, jest pochodzenia grecko-rzymskiego mniej więcej z 3 stulecia przed Narodzeniem Chrystusa.

Twarz haftowana jest na płótnie. Włosy składają się z lnianych nici, przytem brakuje jej jedna ręka. Obok lalki znaleziono wełnianą, czerwonego koloru wstążkę, która służyła zapewne do przyodziania tej zabawki.

Z tej samej epoki pochodzi lalka, której korpus wypchany jest papyrusem i która zresztą nie posiada ani rąk, ani nóg. Prócz lalek, w Egipcie bawiono się przeważnie kulami. Są to małe, świecące i kolorowe kule, któremi grano zapewne w różne gry.

Znaleziono także piłki z szarą i niebieską polewą, wielkości naszych piłek tenisowych i wypchana papyrusem skórzana piłka takiej samej wielkości.

Starożytni egipcjanie znali także mechaniczne zabawki. Muzeum w Leodjum przechowuje lalkę, której ręce i nogi poruszają się przy pomocy nitki i która może ugniatać ciasto. W ten sposób porusza paszczą 8-calowy porcelanowy lew, przechowywany w tem samem muzeum.

Nowa taryfa pocztowa.

Od dnia 1 kwietnia b.r. obowiązywać będzie w Polsce następująca taryfa pocztowa:

WEWNĘTRZNA TARYFA POCZTOWA.

1) LISTY ZWYKŁE: a) obrót miejscowy: do wagi 250 gramów 500 mkp.; b) obrót zamiejscowy: do wagi 20 gramów 500 mkp., ponad 20 gramów do 250 gramów 1.000 mkp.; urzędowe ponad 20 gramów do 2.000 gramów 1.000 mkp.

2) KARTKI POCZTOWE: a) pojedyncze 300 mkp.; b) z odpowiedzią 600 mkp.

3) KARTKI WIDOKOWE, zawierające najwyżej pięć wyrazów 100 mkp.

4) DRUKI ZWYKŁE: do wagi 50 gramów 100 mkp., do wagi 100 gramów 200 mkp., do wagi 250 gramów 500 mkp., do wagi 500 gramów 800 mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 mkp., urzędowe ponad 1000 gramów do 2.000 gramów 1.000 mkp.

6) PAPIERY HANDLOWE: (także manuskrypty bez korekty) do wagi 250 gramów 500 mkp., do wagi 500 gramów 800 mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 m.

7) PROBKI TOWAROW I PRZESYŁKI MIESZANE: do wagi 250 gramów 500 mkp., do wagi 500 gramów 800 mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 mkp.

8) CZASOPISMA: Opłatę za czasopisma oblicza się procentowo od ceny prenumeraty i pobiera w gotówce ryczałtem zgóry. Opłata wynosi: za czasopisma, wychodzące najmnij sześć razy w tygodniu, bez względu na wagę: a) przy dwurazowym wydawnictwie dziennym i dwukrotnej wysyłce 14 procent, najmnij jednak miesięcznie 1.250; b) przy jednorazowej wysyłce 10 procent, najmnij jednak miesięcznie 1.000. Za czasopisma, wychodzące rzadziej, których pojedynczy egzemplarz przekracza wagę 25 gramów, 7 procent najmnij jednak miesięcznie 800. Za czasopisma, których pojedynczy egzemplarz nie przekracza 25 gramów, 3 proc. najmnij jednak miesięcznie 120 mkp.

9) PRZEKAZY: a) należność manipulacyjna od każdego przyjętego przekazu, bez względu na wysokość kwoty, 300 mkp.; b) od każdego przyjętego, 10 tys. mkp. 50. c) Opłata za przekazy telegraficznie składa się z opłaty manipulacyjnej za sporządzenie ogólnego telegramu przekazowego na każdy poszczególny przekaz telegraficzny 200 mkp., ponadto z opłaty za blankiet telegraficzny z opłaty za telegram przekazowy i ewentualnie prywatne doniesienie piśmienne nadawcy, zależnie od ilości słów, ewentualnie opłaty za pospieszne doręczenie. Najwyższa dopuszczalna kwota przekazu zwykłego lub telegraficznego 300 tysięcy mkp.

10) LISTY WARTOSCIOWE: Za listy wartościowe zamknięte: a) należność za list zwykły do 20 gramów 500 mkp., do 250 gramów 1.000 mkp., urzędowe ponad 20 gramów do 2.000 gramów 1.000 mkp.; b) za polecenie 1.000 mkp.; c) za deklarowanie wartości za każde 10.000 mkp. 50 mkp.

11) PACZKI: do wagi 1 kg. 1.000 mkp., 5 kg.

5000 mkp. 10 kg. 10.000 mkp. do wagi 10 kg. 15.000 mkp. do wagi 20 kg. 25.000 mkp. — Za paczki ochronne pobiera się należność od wagi w podwójnej wysokości. Za paczkę z podaną wartością pobiera się oprócz tego: a) należność od wartości za każde 10 tys. mkp. 50 — b) przy paczkach ponad 50.000 mkp. wartości: dodatkową należność manipulacyjną od każdej paczki 2.000 mkp.

Polecenie przesyłek pocztowych 1.000 mkp.

Za doręczanie pospieszne przesyłek listowych, oraz dokumentów oddawczych (dowodów odbioru) na nadeszłe listy wartościowe, przekazy i paczki 2.000 mkp. Za doręczenie w miejscowym okręgu doręczeń listów wartościowych przekazów pocztowych, oraz przekazów P. K. O. z pieniędzmi. a) od 100.000 mkp. 250 mkp.; b) ponad 100.000 mkp. do 300.000 mkp. 1.000 mkp.; c) ponad 300 tysięcy mkp. do 500.000 mkp. 2.000 mkp.; paczek do 5 kg. 800 mkp. do 10 kg. 1.200 mkp., do 15 kg. 1.600 mkp. do 20 kg. 2.000 m.

Za skrytki lub przegródki (zastrzeżenie odbierania na poczcie) miesięcznie: a) dla przesyłek listowych i gazet 10.000 mkp.; b) dla przesyłek pod a) i listów wartościowych, oraz przekazów 20.000 mkp.; c) dla paczek wyłącznie 50.000 mkp.

Składowe za paczki za każdy dzień zwłoki i za każdą paczkę 300 mkp. najwyżej za jedną paczkę 800 mkp.

ZAGRANICZNA TARYFA POCZTOWA.

1) LISTY ZWYKŁE: a) do Czechosłowacji, Rumunii i Węgier: do wagi 20 gramów 800 mkp., za każde dalsze 20 gramów 500 mkp.; b) do innych krajów: do wagi 20 gramów 1.000 mkp., za każde dalsze 20 gramów 500 mkp.

2) KARTKI POCZTOWE. a) do Czechosłowacji, Rumunii i Węgier: za kartkę pojedynczą lub za kartkę z opłaconą odpowiedzią 450 mkp.; do innych krajów 600 mkp.

3) DRUKI ZWYKŁE I CZASOPISMA: za każde 50 gramów 200 mkp. Dla wzajemnego ruchu czasopism między Polską a Czechosłowacją i Węgrami obowiązują taryfy wewnętrzne.

4) PAPIERY HANDLOWE: za każde 800 gramów 200 mkp., najmnij jednak 1.000 mkp.

5) PROBKI TOWAROW: za każde 50 gramów 200 mkp., najmnij jednak 400 mkp.

Polecenie przesyłek listowych 1.000 mkp. Reklamacja przesyłek zwykłych lub poleconych 2.000 mkp.

Stosunek kapitału do pracy w pojęciu Rockefellera.

Jak słusznie jedno z tutejszych pism angielskich zaznacza, njema nic żywniejszego dla interesów i pomyślności szerokich mas nad unormowanie drogi ewolucji stosunku między kapitałem a pracą, między pracodawcą a pracownikiem. I na szczęście ewolucja taka dokonywuje się, a choć jeszcze daleko do idealnych pod tym względem stosunków, to nie mnij

postęp już w tym kierunku zrobiony i to znacznie. Oczywiście stoi to w sprzeczności z ideją socjalizmu, który nie uznaje podziału na pracodawców, czyli kapitalistów „tuczących się zyskiem“ robotnika i pracowników kontraktowanych, domagając się wręcz zniesienia prywatnej własności, a więc instytucji pracodawców, wołając o upaństwowienie wszystkich fabryk i narzędzi produkcji.

O ile oczywiście teoria socjalistyczna jest tylko utopją i nieziszczalnym marzeniem przyszłości, o tyle i druga doktryna unioizmu, że wszelkie różnice między kapitałem, a pracą należy zafatwiać drogą formalnej walki czyli strajkiem, znajduje coraz więcej przeciwników nawet wśród samej klasy pracującej. Poostaje zatem trzeci sposób rozwiązania tej palącej kwestji, ten pośredni między jedną teorią a drugą, który polega na wzajemnym zrozumieniu wspólnych interesów, czyli na kooperacji między kapitałem a pracą.

Coraz więcej bierze górę idea, że stosunek pracodawcy do pracownika nie może się zasadzać tylko na kontrakcie normującym warunki pracy i płacy, ale i na uczestniczeniu w zyskach, czy stratach danego przedsiębiorstwa. Logicznie dziś rozumują ekonomiści, zależne tak od pomysłowości i obrotności, czy fachowości pracodawcy, jak również i od zajętych w nim pracowników, jest dziełem wspólnym, a więc jasną jest rzeczą, że zyski z tego ciągnąć winne obie strony, które do wzrostu interesu się przyczyniają. Ta wspólność interesu woła nie tylko o lepsze uposażenie pracownika i o żądanie - uczynienie jego wymaganiami, ale i o udział w zyskach, ewentualnie stratach, obu stron przyczyniających się do tego.

I cóż dziwnego, że teoria ta przyjmuje się w coraz to szerszych kołach, że wystąpił z nią ostatnio i młody Rockefeller, który domaga się zaprowadzenia udziału pracowników nie tylko w zyskach, ale nawet i w kierowaniu danym przedsiębiorstwem przez powołanie reprezentantów pracy do dyrekcji poszczególnych przedsiębiorstw.

Być może, że na dziś teorie Rockefellera — zresztą nie nowe, są za radykalne. Ale jutro przyjmą się one, jak się przyjęło tyle innych teorii i praw ochrony pracy i pracowników, o jakich dawniej nawet nie marżono. Jedno podkreślić trzeba, że są to wszystko próby normowania stosunku pracy do kapitału nie drogą rewolucyjnych zmian gospodarczych, ale na drodze ewolucyjnej i zrozumienia własnych interesów. A to tym bardziej, że dzieje się to drogą dobrowolnych ustępstw, a nie prawnych gniołków i narzucań od góry.

Być może, że te tendencje nie powstrzymają pracowników od dochodzenia swych pretensji na drodze strajków, być może, że nie załagodzą one jeszcze narzuconych stosunków i że bez prawodawstwa robotniczego obejść się nie będziemy mogli, nie mnij atoli są znamienne i każą wrożyć, że idziemy ku lepszej przyszłości bez uciekania się do tych dróg i środków jakie radzą nieraz zakapturzeni zwolennicy Marksów i Leninów, owi nieprzejednani wrogowie „burżujów“.

Superfosfat 18%
Sól potasową 30/33% Stassfurtską,
Kajnit 14/15% Stassfurtski,
WĘGIEL przemysłowy i opałowy
(stałe większe transporty w drodze)
Cement, Wapno,
POLECA
Towarzystwo Handlowe
„Paliwo”
Sp. z ogr. odp.
ALEJA JÓZEFINY 9 (Gmach Banku Ziemi
Kaliskiej). 661

Poszukuje się kupna
DOMU
możliwie z **ogrodem.**
Oferty z podaniem ceny do
Administracji „Gaz. Kal.” pod
W. K. 790

Potrzebny
zdolny szwajcar
zaraz z dobrymi świadectwami.
Wiadomość Aleja Józefiny 13,
restauracja. 781

Poszukiwana jest
izraelitka
do zajęcia się dziećmi i pomocy
w nauce w zakresie III klas.
Wiadomość Łazienna 15,
Nowak. 783

Zginął naszport
wydany przez Urząd gm. Kamień
na imię Rozalji Wawrzyńskiak. 794

Zginął paszport
wydany przez Urząd gminy Marchwacz
na imię Franciszka Kostery, oraz karta bezterminowego urlopu wydana przez
15 pułk w Dęblinie na także
samo imię rocz. 1899. 793

Gospodarstwa blisko
Poznań
z bogatym żywym i martwym inwentarzem, masywnymi budynkami jak i obszernymi domami mieszkalnymi w wielkości 48, 52, 53, 55, 58, 60, 65, 66, 72, 75, 76, 78, 117, 141 i 247 morg w wartości 2 do 4000 dolarów w markach polskich z rąk niemieckich natychmiast do nabycia. Osobiste zgłoszenia z gotówką uprasza

Mieczysław Przybył, POZNAŃ
ulica Wodna № 7, II ptr.
Odpowiedzi udzielam li tylko za dołączeniem 1000 marek portorjum. 795

FABRYKA OGRODZENI DRUCIANYCH
J. Szczepika
w Kaliszu,
ulica Młynarska 9 (obok cmentarza) dom własny.
wykonuje wszelkie ogrodzenia z najlepszego drutu ocynkowanego jak to: ogrodów, parków, łąk, podwórz, skwerów, szkółek ogrodniczych, cmentarzy grzebalnych jak również posiada stałe drut kolczasty, skobelki, arfy do węgla i żwiru, materace do łózek, wycieraczki do nóg, kraty do okien i t. p.
Ceny przystępne. 483

TANIEJ JAK WSZĘDZIE!!
RESZTKI MANUFAKTURY.
Co tydzień świeży transport.
UL. ŁAZIENNA № 13, w mieszkaniu prywatnym.
TAMŻE CUKRY WARSZAWSKIE.